

Nesnaga na Krekovem trgu

Brezbrižen odnos Ljubljancanov do enkratnih spomenikov in kulturne dediščine, ki jo nosi mesto, je iz dneva v dan bolj nezaslišan, nerazumljiv in zaskrbljujoč.

Kako bi si sicer lahko razložili staršansko zanemarjen Krekov trg, kjer komunalci bojda vedo le, da morajo iztržiti čimveč parkirnine. Skrajno brezbrizni pa so do neurejenih površin omenjenega trga. Na dnu vodnjaka v središču trga ležijo odpadki in smeti, saj mimoidoči (tudi njim nikakor ne bi škodila kaka lekcija o lepem vedenju in zdravem odnosu do našega bivalnega okolja!) malomarno odmetavajo v vodo olupke jabolk, banan in redkih pomaranč. »Tako se vsaj ne bo nihče spotaknil na spolzkem olupku!« mi je smeje razložil 'pobiralec' parkirnine. Jabolčne ogrizke, gnilo zelenjavo, papir, kruh in podobno, je moč najti v kotih trga. Sem ter tja zaide v vodnjak celo kak kovanec, morda vendarle kanček spodbude tistemu, ki si bo prvi zavihal rokave in mimogrede očistil še umazano kamnito ogrado vodnjaka, čigar okolica je tudi žalosten odraz naše brezbriznosti. Vsepovsod nastlane smeti in odpadki nam nikakor ne morejo biti v ponos.

Edina posoda za smeti na koncu trga, v neposredni bližini prodajalne Sadja zelenjave, je redno preobložena,

zato je kopica nesnage okoli nje že tipična vsakdanjost, ki nikogar več ne zbode v oči. Tudi bližnja gredica je svojevrstna posebnost; če nisi ravno strokovnjak za hortikulturo, boš težko ugotovil, ali je namenjena rasti smeti ali pa morda le služi gojitvi cvetic.

Edini otoček čistoče sredi zanemarnjenega Krekovega trga predstavlja pročelje stavbe Šentjakobskega gledališča, saj imajo bržčas kulturniki še največ smisla za red in snago.

Podobne razmere vladajo tudi na bližnjem Vodnikovem trgu, ki v pretekli sobotni večer in nedeljsko jutro kaže svojo žalostno zanemarjeno podobo.

Ne glede na tržni čas in način poslovanja bi morale biti tržne površine ob večerih, zlasti pa še ob nedeljah, urejene in očiščene, brez sledov nesnage minulega dne.

Sicer pa: skrajna brezbriznost in nezainteresiranost Ljubljancanov se zrcali v prenekaterem predelu našega mesta. Zato zapuščene, onesnažene in zanemarjene podobe žalostne prestolnice niso izjemni utrinki iz življenja Ljubljane, ampak predstavljajo vsakdanji obraz nekdanjega mesta.

N. M.

Zvezdica za počitniški dom upokoencev v Izoli

Konec aprila so nas slovenske upokoence prek televizije razveselili z novico, da smo dobili nov sodoben počitniški dom v Izoli. Sem ena iz skupine, ki je prva že pred majskimi prazniki prišla tja na pomladanski oddih. Dom, ki bi mu lahko rekli kar hotel, je lep na zunaj: arhitektonsko arabski stil, znotraj pa domačen in funkcionalen. Le nekaj je, kar me je motilo v času mojega počitnikovanja: v neposredni bližini je tovarniški dimnik, iz katerega se ves dan vali gost črn dim, ki onesnažuje obmorski zrak. Na srečo ga veter odnaša proti morju in se ga pri vdihavanju ne čuti. Pravijo, da tudi ni strupen. Sobe so zelo udobne in vsaka ima poleg tudi kopalnico. Vse diši po novem in čistem, samo kako dolgo? Dokler ne bodo prišli tja tisti, ki mislijo: kar ni moje, tega ni škoda. Žal je takih ljudi precej.

Bazen s toplo morskovo vodo je nam starejšim v pravo veselje, saj bo čez vse leto krepil naše telo. Obalo za hotelom pa hitijo nasipati in urejati za kopanje v poletnih mesecih. Morda bo do poletne sezone že vse nared.

Hrana je bila odlična in kalorična, le večerje so bile

morda preobilne. Tudi cene raznih okrepčilnih pijač so razmeroma visoke za povprečen upokojski žep. Kogar žeja, naj dobro napolni svojo denarnico, preden bo šel na morje. Kako drago bo šele v drugih turističnih objektih? Cene dnevnega bivanja pa so solidne in vse priznanje velja zvezi društev slovenskih upokoencev, da nam je skupno z našimi prispevki omogočila lepe počitnice na tem kosu obale.

Osebe doma je zelo prijazno. Da bi ostalo tako še naprej! Sicer pa bo praksa pokazala svoje. Nepozaben je bil poslednji večer. Pravi banket so nam pripravili z vsem, kar sodi zraven. Vsa zahvala tovarišu direktorju, kuharjem in vsem sodelujočim za ta lepi večer. Naslednje leto ob istem času se bomo zopet zbrali v spomin na prvi obisk tega doma.

Mnoga društva upokoencev so že organizirala izlete za ogled in delovanje tega objekta. Tja so prišli tudi tuji gosti (Švicarji, Nemci), predvsem skupine starejših. Imeli so kaj videti, bili so lepo sprejeti in postreženi. Torej, pojdite!

PAVLINA LOVŠE,
Slomškova 3, Ljubljana

Biba kontra Korks

Se je vaš nadobudnež že kdaj oglasil pri vas in vprašal, kaj neki pomeni to in to, narisano na tem listku. Seveda, odločil se je dinarčke zapraviti za žvečenje. Izbral je najbolj rdeče in kričeče

zavito gumo, našel v njej listič, risbico v stripovskem slogu in zdaj je ne razume.

Včasih je ne razume zaradi jezika, mnogokrat pa tudi zaradi vsebine. Dovtip, šala, skicirana zgodbica je naše

mu življenju in umevanju včasih tako tuja, da listek kar sami jezno zabrišemo v koš.

Take stvari se zgodijo skoraj izključno pri licenčnih izdelkih, bogato dekoriranih in opremljenih tako, da izstopajo med drugimi, ali da že s svojo zunanostjo in drugimi privesci vzbujajo pozornost potrošnikov določene starosti. Trgovina nima meje. Zapletati pa se začne pri vsebinskih odtenkih, tam, kjer se ljudje razlikuje-

mo po načinu razmišljanja in vrednotah.

Poglejmo primer: moj nadobudnež je zadnjič povlekel s police samopostrežbe najbolj pisano in kričavo otroško zobno kremo. Čito tiho sem bil, mislil pa sem si,

»Imela sva boben in lajno«

Kdo bi preštel vse pare tistih svetlih očk, ki so pobjskavale v prenapolnjeni dvorani Doma španskih borcev in pričakovale pravo, čisto zaresno, poskočno in nagajivo Žogico Marogico, skupaj z vztrajnim dedkom in babico, ki jo s pomočjo najmlajših rešila ujetništva v zmajevem gnezdu. Pravo, zaresno in ne le s kasete, iz pripovedovanja mamice, ne le iz pogovorov v vrtcu.

In kdo bi znal opisati občutke, preprosta razmišljanja, vprašanja, izgovorjena ali ne, kar so otroci po koncu predstave odnesli s seboj spet na cesto, domov, večernim razmišljanjem naproti.

Saj ne morem, saj nisem mogel doživeti tako kot oni, preveč sem že velik, da bi lahko čutil po njihovih merilih, razmišljal po njihovih sledeh. Kot velik pa vem eno. Naj bo kulturna prireditev te ali one vrste, glasbena, gledališka, tudi cirkuška, dogajanje na odru mora biti močnejše kot zvok dogajanja v dvorani. Tudi tišina z odra mora v dvorani odzvanjati. Stik med igralcem in gledalcem, med besedo in ušesom začutiš, ali pa ga ne.

Če ste bili v soboto, 17. aprila popoldne v Domu španskih borcev, boste gotovo vedeli, o čem razmišljam, če vas tam ni bilo, pa naj povem še nekaj. Predstava Žogice Marogice pred nekajstoglavo množico otrok – dvorana je bila nabito polna, prinesli so dodatne stole, mnogi pa so tudi stali – je izzvenela podobno kot če bi manjšo, komorno ugašeno igro postavili v največjo dvorano Cankarjevega doma, pred živahno, nepripravljeno srednješolsko publiko. Povezovalke zgodbe

naj si jo sam izbere, jo bo toliko raje uporabljal.

Šele doma sem si podrobneje ogledal, kaj sva kupila. Na škatlici zobne kreme je bila v obliki stripa narisana kar cela zgodbica. Preprosta, slikovita zgodbica iz dvanajstih slikic.

Vas zanima vsebina? Tudi mojega otroka je. In sva začela: vidiš, temu stričku je ime Korks in tukaj meša eno čudno zeleno kašo. Tukaj je kašo napihal v tube, takšne, kot je tale, ki sva jo kupila in tukaj zobno kremo prodaja otrokom... ampak ko so si otroci čistili zobe s to zobno kremo, so imeli vsi zelene zobe. Potem pa je prišla Biba. Takšne zobke ima kot bober. Pregriznila senčnik in Korksa namlatila, da se je pobral. In otroci so spet imeli lepe zobe, ker so si jih čistili z Bibino zobno kremo.

In v mali zgodbi na škatlici zobne kreme pravzaprav ni ničesar več. Z malim radovednejšem sva se potem dolgo pogovarjala in priznati moram, da sem obupal pred koncem njegovega spraševanja. Na nekatera vprašanja tudi starejšemu otroku ne bi bilo mogoče odgovoriti, ker je, čeprav tako preprosta, zgodbica zasnovana po nekaterih zakonitosti zahodnega tržišča.

Tista grda prikazen Korks prodaja svojo zobno kremo samo po dinar, ampak... to

ni prava zobna krema, ker je slaba, vidiš, otroci imajo zelene zobe. Očka, ali je zelena zobna krema slaba krema? Ne, lahko je tudi dobra. Očka, zakaj pa je Biba natepla tega strička... Ne vem... Očka, ali ta stric Korks ne mara otrok, da je zmešal tako kremo? Očka, zakaj pa so otroci kupili tako kremo, če ni dobra? In tako naprej...

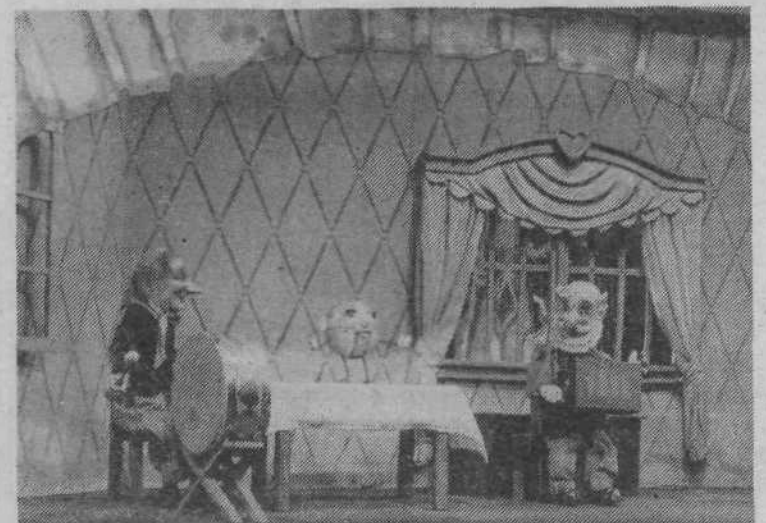
Lepa godlja. Obljubim, da bom prihodnjič sam izbral otroku zobno kremo in ga prepričal, da je ta najboljša, da jo gotovo ni naredil striček Korks, ampak tisti striček, ki imajo radi otroke. Do takrat pa se bom jezil na tiste veleume v eni naših kozmetičnih tovarn, ki nimajo otrok, da bi jih gnjavili pravi čas. Da bi tudi sami pomislili na to, da prevod ni dovolj, da je misel tisto, kar šteje.

Dušan Rogelj

o Žogici se ni slišalo niti do tretje vrste, prevladujoč zvok v dvorani je bil »psssst« v svojih neštetihi tišjih in glasnih, mlajših in starejših odtenkih, o takšni ali drugačni zbranosti pa bi lahko govorili le v tistih mi-

la njihove predstave tudi v večjem številu, res ni bilo zadreg, vendar lutkarjev to ne bi smelo zanesti.

Ne iščem možnih rešitev v svojem imenu in v imenu vseh tistih »velikih«, ki svo-

Boben in lajna, ko ju je bilo še mogoče slišati – v Domu španskih borcev si lahko otroci njun zvok samo predstavljajo.

nutah, ko se babica in dedek napotita naprej in si spotoma prepevata tisto znano »Imela sva boben in lajno...« – kot po nekem zakonu masovnih srečanj so jima otroci dajali takt s ploskanjem.

Seveda, niso krivi otroci, ti svojega navdušenja in pričakovanja ne morejo šepetati, požreti svojega smeha ali celo joka. Pogrešili so tisti, ki bi lahko pričakovali, da predstava – po zvočni in scenski strani, primerna bivši dvoranici marionetnega gledališča – za največ 50 otrok, ne more niti podobno učinkovati v dvorani za večstoglavo publiko. Morda pri kitajski publiku, ki je na gostovanju ljubljanskih lutkarjev čisto normalno spremlja-

je otroke peljemo gledat Žogico Marogico zato, ker se vedno nosimo v spominu draguljček svojega prvega srečanja z Žogico. Iščem jih zaradi tistih malčkov, ki so jo s takim veseljem odšli spoznat, prvič... in ugotovili – po svoje, otroško, pa zato nič manj zagotovo, da je Žogica, da so lutke en velik otroški živ žav, z veliko psssst in hrupa, kjer se vsake toliko časa zasliši tista pesmica, ki jo že tako ali tako znamo, saj imamo doma kaseto.

To pa ni tisto najzgodnejše, najdragocenejše, vzgojno najpomembnejše doživetje gledališča in njegove čarovnije.